

QUIERO SER COMO BECKHAM

- Guia didàctica per al professorat
- Material adreçat a l'alumnat

Fitxa tècnica

TÍTOL

Quiero ser como Beckham (*Bend it like Beckham*)

DURADA NACIONALITAT I ANY DIRECTOR ACTORS I ACTRIUS

112'
Gran Bretanya, 2002
Gurinder Chadha
Parminder K. Nagra
Keira Knightley
Jonathan Rhys-Meyers
Anupam Kher
Archie Panjabi
Shaznay Lexis
Frank Harper

GUIÓ

Gurinder Chadha, Paul Mayeda Berges,
Guljit Bindra

PRODUCCIÓ

Deepak Nayar, Gurinder Chadha.

MÚSICA FOTOGRAFIA

Craig Pruess
Jong Lin

Sinopsi

Jess, una noia d'origen pakistanès, viu sota les pressions de la seva família, que pretén que continuï les tradicions i trobi un bon marit. Però ella té un altre somni: vol ser una gran jugadora de futbol. Gràcies als suport de la seva amiga Jules aconseguirà entrar en un equip femení i jugar en competicions. Aquest fet genera un greu enfrontament familiar, perquè consideren que una noia hindú no pot practicar aquest esport.

GUIA DIDÀCTICA PER AL PROFESSORAT

Etapea recomanada: Primària

Tema principal i possibles subtemes que tracta la pel·lícula

L'eterna discriminació que viuen les noies, sobretot quan volen trencar amb els arquetips de gènere, és el tema principal d'aquesta pel·lícula, que alhora fa una excel·lent representació dels conflictes identitaris (gènere, religió i pràctiques culturals, orientació sexual, etc.) de la societat britànica contemporània. De manera molt intel·ligent, la directora ha escollit un motiu com el futbol, exemplificat en la imatge de David Beckham, per connectar amb un univers molt proper als nois i les noies, i d'aquesta manera posar en crisi els prejudicis sobre els quals es construeixen els rols de gènere. La pel·lícula representa les contradiccions d'una adolescència que vol satisfer les expectatives familiars sense renunciar a escollir de manera responsable els seus projectes de futur i, per tant, s'allunya dels estereotips de frivolitat i despreocupació amb que, des dels relats audiovisuals més actuals, es representa als joves. L'experiència del racisme, els conflictes intergeneracionals, l'acceptació del propi cos, els prejudicis envers l'homosexualitat o els nous referents contemporanis (els ídols mediàtics, el futbol, els productes audiovisuals, etc.) són alguns dels possibles subtemes que es poden extreure del visionat d'aquest film.

Relacions que es poden establir amb altres temes, amb fets actuals...

La informació sobre pràctiques esportives té un ampli ressò en l'espai mediàtic actual, especialment quan es tracta de futbol. Els futbolistes i els clubs de futbol han adquirit una rellevància desorbitant, promoguda des de totes les esferes dels mitjans de comunicació (des de l'ampli bloc que els dediquen els informatius o els diaris fins la publicitat o el

marxandatge) que han transformat aquests esportistes en ídols per a milers de nois i de noies. A partir d'aquesta conjuntura, la pel·lícula explora les contradiccions i els tòpics que s'amaguen darrera d'una pràctica social tan estesa i influent però que continua essent territori masculí. Perquè, malgrat que les dones s'hi aficionin i vagin als estadis, el que constata el film és que els nivells de visibilització de les dones que es dediquen professionalment a l'esport són pràcticament nuls. Pel sol fet de ser dones, a banda d'encarar un seguit d'estereotips profundament arrelats en la societat, la Jules i la Jess només poden aspirar a assolir una categoria semiprofessional com a futbolistes.

Objectius formatius

- Determinar els processos d'elaboració i consolidació dels estereotips a través dels quals valorem els gèneres, les races, l'orientació sexual o els grups socials segons l'edat.
- Allunyar-nos de les representacions habituals dels mitjans d'una adolescència frívola i despreocupada.
- Familiaritzar-se amb els trets característics del nou cinema britànic.

Recomanacions per visualitzar la pel·lícula a l'aula

- *Quiero ser como Beckham* explora temes molt atractius i coneguts pels joves: una història de superació –amb la narració i construcció de l'heroïna-, conflictes en les relacions paternofiliars, una trama de flirteig, el paper del futbol en la societat occidental, els ídols contemporanis, etc. Però en termes de representació la pel·lícula tracta dues qüestions centrals: la construcció dels gèneres i les experiències de les persones immigrades de l'Índia a la Gran Bretanya.

Proposta d'activitats

1. Abans de veure la pel·lícula

- a) Sense dubte, una de les estrelles mediàtiques més conegudes i admirades d'arreu del món és el futbolista David Beckham. El títol de la pel·lícula el cita i sembla que és un referent per a la protagonista, que voldria assolir els seus èxits esportius. Analitzar

el fenomen de David Beckham en l'espai mediàtic contemporani (recordem que debuta com a futbolista a la *Premier League* anglesa el 1995 i que encara avui en dia la seva imatge està molt cotitzada). Quin paper creieu que pot tenir el conegut futbolista a la pel·lícula?

- b) Compareu els cartells de promoció del film d'Espanya i dels Estats Units. En el primer apareixen dues noies eufòriques i vestides amb l'equip de futbol, i en el segon veiem l'esquena d'una noia que vesteix el sari i que oculta unes bambes de futbol. Quina informació aporta cadascuna de les imatges? Què es destaca més en una que en l'altra? Quins elements hi ha en comú?
- c) El títol "Quiero ser como Beckham" ens remet al desig d'emmirallar-se en algú, al fet de tenir un/una persona com a referent, els èxits o accions de la qual ens agraden per un motiu o un altre. Amb relació a això, a qui us voldríeu assemblar? Per què?

2. Després de veure la pel·lícula

2.1 Activitat prèvia

- Expressar les impressions que ens ha aportat el film. Esperàvem una història com la que hem vist? Què n'opinem?
- Enumerar tots els aprenentatges i superacions de la Jess que es vehiculen al llarg de la pel·lícula.
- Per superar els moments tensos la pel·lícula emprà l'humor. Recordes algun moment irònic o algun *gag* en què l'humor s'empra com a recurs per denunciar alguns clixés que encara perduren sobre la masculinitat i la feminitat, sobre la identitat cultural o sobre l'homosexualitat?

2.2. De les expectatives a la realitat

- La Jules i la Jess són unes protagonistes força insòlites en la cinematografia actual. Són joves i amb tota naturalitat s'encaminen cap al seu objectiu: el futbol, una activitat que encara es considera territori masculí. La seva elecció haurà de fer front a l'oposició familiar, tot i que, sobretot en el cas de la Jess, la seva reivindicació ha d'enfrontar-se amb les tradicions Punjab.

- La pel·lícula posa en crisi actituds racistes, sexistes i homòfobes institucionalitzades en la societat britànica. Quines experiències al voltant de l'homosexualitat, la discriminació racial o la construcció de gèneres viuen alguns dels i de les protagonistes?
- Finalment a la pel·lícula, el personatge del David Beckham el representa un doble que apareix pocs segons en el desenllaç. Canvia gaire el paper del futbolista del que esperàveu a partir del títol del film?
- Fixem-nos en la caracterització d'ambdues cultures a través de la família sikh de la Jess i de la família anglesa de la Jules. Descriviu la indumentària i les cases on viuen. Què tenen de diferent? I en comú?

2.3. Observació d'elements relacionats amb el relat i el llenguatge cinematogràfic

- Analitzar la seqüència en què la Jess és la responsable de llançar la falta que pot decidir el resultat final del partit. Què significa la substitució simbòlica de les jugadores a la barrera per les dones de la seva família?
- El film connecta amb el llenguatge audiovisual al qual el públic juvenil està avesat. Així, per exemple, destaquem la manera com els entrenaments i els partits de futbol han estat filmats. La seva estètica i narrativitat s'acosta al videoclip: una successió de plans curts que utilitzen enquadraments en contrapicat filmats amb unes càmeres especials, les *Wego* (similars a les *Steady-Cam*, que permeten uns moviments més complexos que sovint adopten un punt de vista subjectiu). El tractament formal, proper al cinema "comercial" s'aconsegueix gràcies al ritme trepidant i a una música amb una forta base rítmica. Analitzar i comparar el tractament formal i els moviments de càmera en les escenes rodades al terreny de joc i les que passen a casa de la família de la Jess.
- Si ens preguntéssim a quin gènere cinematogràfic pertany la pel·lícula, podríem dir que es tracta d'una comèdia. Quins girs o estratègies s'utilitzen per a fer-nos riure? Recordeu algun diàleg o malentès que de tan surrealista us hagi semblat divertit? I algun *gag*?

2.4. Propostes de creació plàstica, literària o audiovisual

- Pel que fa al tractament formal de moltes seqüències, la directora utilitza elements i recursos audiovisuals propers a l'estètica del videoclip. Però...coneixem quines són les formes i les estratègies visuals i sonores que constitueixen aquesta "estètica"? Què en sabem dels videoclips? Busqueu informació sobre aquestes produccions i analitzeu la posada en escena i la planificació que solen emprar: el paper del ritme de la música, els moviments de càmera, els canvis de pla, etc.

Apliqueu aquests coneixements a l'anàlisi formal de la seqüència del partit final.

Fixeu-vos com han rodat i han muntat l'escena. S'assembla a com veieu un partit de futbol des de les grades, o a com el veieu des de la televisió? La música que sentim pertany a l'ària més coneguda de l'òpera *Turandot* de Puccini, el *Nessun Dorma*, les últimes paraules de la qual pregonen: *All'alba vincerò! Vincerò! Vincerò!* Quina sensació us produeix aquesta melodia i aquesta exaltació amb relació a les imatges?

- Dividiu la classe en tres grups i imagineu-vos que heu de realitzar un videoclip que pertany a tres estils musicals diferents (i a tres cançons amb diferent missatge i públic objectiu): un per a una cançó estrident d'una banda de punk-rock, un altre per a un/a cantant de balades i l'altre per a un grup *techno*.
- Feu el seguiment de les notícies esportives, a la televisió i a la premsa, d'un cap de setmana qualsevol. Retalleu les portades dels diaris esportius (o de les seccions d'esports de la premsa) i mireu un informatiu (fixeu-vos en el sumari inicial i, més concretament, en l'espai d'informació esportiva). El dilluns feu la posada en comú amb els companys i companyes de classe i comproveu la quantitat d'informació que teniu sobre l'esport femení. Quantes dones protagonitzen les notícies que heu vist o llegit? Quantes dones esportistes hi apareixen?

2.5. Contextualitzar el film

- Una de les qualitats de la pel·lícula és el retrat de les comunitats asiàtiques i britàniques que coexisteixen a la Gran Bretanya des de fa molts anys. El possible xoc cultural no es centra ja en la impossibilitat de la relació, per exemple, entre una índia i un irlandès (una situació que sembla superada) sinó en les contradiccions internes

-en la integració dins de l'estil de vida britànic- per part de diferents generacions de la comunitat Punjab. Cercar informació sobre l'Índia i sobre el Punjab i el sikhisme (la religió que practica la família de la Jess). Esbrinar la relació entre la tradició migratòria i el colonialisme britànic.

- Valorar el fet que la directora sigui una dona, i de família originària del Punjab. Creus que va viure conflictes identitaris semblants als de la Jess?
- A banda de David Beckham, la Jess i la Jules citen com a referent futbolístic la jugadora Mia Hamm. La coneixeu? Busqueu informació dels assoliments d'aquesta brillant futbolista i esbrineu els objectius de la *Mia Hamm Foundation*.

3. La pel·lícula i la coeducació

- La trama principal del film no es centra en el xoc cultural entre indis i anglesos, sinó en els models de feminitat que qualsevol societat patriarcal encara assigna a les dones. Tant la Jess com la Jules volen desempallegar-se d'aquests models i no els accepten malgrat la pressió familiar. Són noies intel·ligents, responsables i emprenedores però es neguen a acomplir unes expectatives externes que impedeixen la seva realització personal. Amb la seva decisió compatible i la seva determinació convenceran les seves respectives famílies
- Debatre sobre la construcció dels gèneres que planteja el film. La mare de la Jess es nega que la seva filla jugui en pantalons curts "exhibint les seves cames davant dels nois" i la mare de la Jules està convençuda que els gustos "massa masculins" de la seva filla determinen la seva orientació sexual.
Què entenem per masculinitat i feminitat? Escriure els adjectius que fem normalment per definir-los i provar "d'intercanviar-los". Què passa en l'assignació d'actituds o característiques associades als homes quan són assumides per dones. I a la inversa?
- El tema central del film és la força de voluntat de la Jess i la Jules per aconseguir el seu somni, malgrat els obstacles socials amb què topen, uns obstacles fonamentats per prejudicis sexistes i no per relativismes culturals o intergeneracionals.

Comentar a classe quins són els impediments amb què es troben no tan sols les dues protagonistes sinó també la Pinky (la germana de la Jess) o el Tony (el millor amic de la Jess).

4. Altres recursos

- Cerqueu informació de dones esportistes als següents webs:

<http://www.mujiydeporte.org/>

<http://www.sportsbiz.bz/womensportinternational/resources/spanish.htm>

Material adreçat a l'alumnat

Construeix el teu àlbum de cinema o l'espai web.

Fitxa tècnica

Sinopsi

. Busca la caràtula a Internet i enganxa-la aquí

. El que recordo de la pel·lícula i vull comentar

a) La pel·lícula ens parla de la lluita que dues noies mantenen amb el seu entorn per poder realitzar allò que els agrada i desitgen, jugar a futbol. Al seu voltant s'esdevenen tota una sèrie de situacions, més o menys properes al seu món, que ens donen a entendre que ho tenen molt difícil. Podríeu enumerar quines són les circumstàncies que et fan pensar que no hi ha lloc per a les noies que volen jugar a futbol? Per què creieu que és tan difícil que un joc aparentment popular només estigui destinat als nois? Creieu que són fàcils de superar, aquestes barreres?

b) Llegiu el següent comentari de la directora, Gurinder Chadha:

“Sóc de Southall, on s’han rodat els exteriors de *Quiero ser como Beckham*. Després de fer *Qué se está cocinando?* i passar-me un any a Los Angeles, volia tornar a fer un film britànic. La meva amiga Guljit Bindra (que és escriptora) estava molt interessada en el futbol i en la idea de fer una història sobre noies índies que els encanta el futbol. Jo vaig introduir-hi una família anglesa i el rerefons del casament de la germana per fer-ho més comercial i, en definitiva, tocar més temes femenins. Tot plegat pretén parlar del que significa ser una noia i les esperances que tens i que has de superar per aconseguir el que tu vols”.

Cerqueu informació sobre el cinema britànic. Què creieu que vol dir la directora quan expressa el seu desig de “tornar a fer un film britànic”? Què té de diferent respecte al cinema dels Estats Units?

Què vol dir “tocar més temes femenins”? Quins temes que importen o afecten més les noies creus que no solen aparèixer al cinema? I com els valorem socialment?

- c) Valorar la representació de les dues protagonistes. Les anomenaríeu heroïnes? Com es definiria una heroïna? Recordeu alguna altra pel·lícula on les protagonistes siguin noies? Valoreu conjuntament com la directora ha volgut representar-les.
- d) Creieu que la vida de les dues protagonistes és un exemple model de la nostra societat, o es tracta de la representació d'un model de voluntat per poder-s'hi inspirar? A la nostra ciutat, hi ha equip de futbol professional femení? Coneixeu el nom d'alguna futbolista? I el d'alguna esportista d'elit? Per quin motiu en coneixem més aviat poques? Se'n parla gaire?
- e) Escriviu en una llista altres temes que proposaríeu a l'hora de fer alguna pel·lícula que també parlés d'algun fet del qual, normalment, no es parla gaire.
- f) Discussiu a classe quins dels fragments del film ens acosten més al cinema que usualment consumim. Entre tots i totes analitzeu aquests fragments i establiu-ne les característiques.

. Què n'opinen els altres

- Connecteu-vos amb algun fòrum d'opinió que us interessi i comenteu-hi la pel·lícula. Si els companys o les companyes no coneixen la pel·lícula, com explicaríeu el seu argument? Intenteu compartir informació sobre els personatges: com són, què els agrada, què aprenen, quina influència tenen sobre la Jess...
- Feu una llista dels adjectius o les actituds que, segons vosaltres, definirien la masculinitat i la feminitat. Comenteu-la a classe. Coincidiu els nois i les noies en les definicions?

. Les imatges que m'han agradat

- Redacteu el moment de la pel·lícula que més us hagi agradat. Per què?

. Amb què ho relaciono

Altres pel·lícules:

- *Billy Elliot. Quiero bailar*

Direcció: Stephen Daldry

Interpretació: Jamie Bell, Julie Walters, Gary Lewis, Jamie Draven

País, any, durada: Gran Bretanya, 2000. 112 minuts

Literatura:

- CARRANZA, Maite. *La guerra de les bruixes*. Editorial Edebé. Barcelona

Una trilogia (*El clan de la lloba*, *El desert de gel* i *La maledicció de l'odi*) protagonitzada per l'Anaïd, una noia de catorze anys que viu en un poble dels Pirineus i que, un bon dia, descobrirà els secrets que afecten les dones de la seva família.

- SATORRA, Andreu. *La medalla*. Editorial Cruïlla, Col·lecció el Vaixell de Vapor. Barcelona

La Meritxell té onze anys i somnia aconseguir una medalla d'atletisme en una competició comarcal.

Autora: Meritxell Esquirol (Drac Màgic)